

GIPUZKOAKO FORU ALDUNDIKO ETA HAREN SEKTORE PUBLIKOKO KARGU PUBLIKOEN ZEIN LANGILE BALIOKIDEEN JOKABIDE ETA JARDUNBIDE EGOKIEN KODEA

CÓDIGO DE CONDUCTA Y BUENAS
PRÁCTICAS DE LOS MIEMBROS DE LA
DIPUTACIÓN FORAL Y DE LOS ALTOS
CARGOS PÚBLICOS Y PERSONAL ASIMILADO
DE LA ADMINISTRACIÓN FORAL DE GIPUZKOA
Y DE LAS ENTIDADES DE SU SECTOR PÚBLICO

Gipuzkoako
Foru Aldundia
Diputación Foral
de Gipuzkoa

ORAIN
GIPUZKOA

Zuzendaria:

Goizeder Manotas
Modernizazioaren, Zerbitzuen
eta Informazio Gizarterako
Sistemen zuzendari nagusia

Koordinatzailea:

Xabier Barandiaran
Diputatu Nagusiaren
Kabineteko burua

Argitalpena:

2016ko iraila

Argitarapena:

Gipuzkoako Foru Aldundia

Erakunde gisa ezinbestekoa zaigu herritarren konfiantza sendotzea. Xede horrekin garatu ditugu Erakundearen Zuzentasun Sistema aitzindaria eta zortzi printzipio eta zortzi baliotan oinarritzen den Jokabide Kodea. Kode horrek jokabide eta jardunbide arau propioak ditu eta kargudun publikoen, zuzendarien eta Foru Aldundiko langileen zuzentasuna eta eredugarritasuna indartzea du helburu.

Gipuzkoa eredugarri bat eraikitzeko konpromisoa hartu dugu eta etxean bertan hasiko gara lanean, Gipuzkoako Foru Aldundian.

Markel Olano Arrese

Diputatu nagusia

2

***Gipuzkoako Foru
Aldundiko eta haren
sektore publikoko
kargu publikoen
zein langile
baliokideen jokabide
eta jardunbideegokien
kodea.***

Jokabide eta Jardunbide Egokien Kode hau Gipuzkoako Foru Aldundiaren eta haren sektore publikoaren Zuzentasun Sistemaren barne dago.

Kode honek berezitasun azpimarragarri batzuk ditu.

Bere izaera eta aplikazio eremua da lehen berezitasuna. Foru kargu publikoen jokabide eta jarduera arauen esparruko auto-araudi mekanismoa da Kodea. Foru kargu publikotzat jotzen dira Diputatuen Kontseiluak modu askean izendatutako arduradun publikoak, edo sektore publikoko entitateetan goi mailako ardura karguak betetzen dituztenak.

Kodearen egitura ere berezia da bestelako ereduarekin alderatzen badugu. Alde batetik, Erakunde Zuzentasun Baloreak islatzen dira, eta balore horietako bakoitzari, dagozkion jokabide arauak atxikitzen zaizkio. “Etika edo jokabide” izeneko atala da hori. Kodeko atal horren izaera morala ukaezina da.

Beste alde batetik, Jardunbide Egokietarako edo Gobernantza Onerako printzipioak barneratzen dira. Printzipio horietako bakoitzari ere jarduera arau batzuk atxikitzen zaizkio, eta hain zuzen ere azken horiek aratzen dituzte foru kargu publikoek kudeaketa publikoen esparruan egin beharreko funtzio eta betebeharrak. Kasu honetan, atal horren izaera instrumental edo kudeatzailea kontuan hartu beharrekoa da.

Baina balore, printzipio eta arau horiek guztiek beren zentzua galduko lukete, baldin eta horiekin batera ez badira zuzentasun sistema garatzeko eta sistemaren aplikagarritasuna zein eraginkortasuna bermatzeko aurreikuspenak ematen. Hala, sustapen eta prebentzio neurri batzuk zehazten ditu, baita kontsultak, kexak edo salaketak egiteko prozedurak eta bideak ere; eta azkenik, Erakundearen Etika Batzordean oinarritutako berme sistema bat. Berme sistema horrek osaketa berezia du, Batzorde horretako hiru kide kanpokoak baitira, eta barnekoak, hau da, boto eskubidea dutenak, bi baitira. Era horretan, autokonplazentzia alde batera utzi eta kanpoko ikuspegia gehitu nahi da, Foru Aldundiaren eta haren sektore publikoko erakundeen jokabide eta kudeaketa estandarrak indartzen laguntzeko.

Kudeaketa etikoko tresna horren inguruan sortzen den Kode eta sistemaren oinarri nagusia Zuzentasun Politika modu positiboan eraikitzea da. Horregatik, bereziki azpimarratzen da prebentzio sistema eraiki behar dela, era horretan, jardunbide okerrik ager ez dadin. Horrez gain, kargu publikoek baloreak, printzipioak eta jokabide arauak zein jarduera arauak hedatu eta “barneratzeko” apustu garbia egin da. Prozesu horretan zehar, Erakundearen Etika Batzordearen papera garrantzitsua da, zalantzarik gabe. Hala ere, prebentzio sistemak huts egiten duenean edo balore zein arauak behar bezala barneratzen ez direnean, Batzordeari gaitzespen eskumen gradualak ematen zaizkio (sortu diren jarrerak eta horiek sortzen dituzten erakunde ondorioen arabera). Muturreko kasuetan, foru kargu publikoa edo langile baliokidea izendatzea proposatu zuen organoari pertsona hori kargutik kentzea eskatuko dio Batzordeak.

Ikuspegi horri jarraiki, Gipuzkoako Foru Aldundiaren eta haren Sektore Publikoaren Erakundearen Zuzentasun Sistema onartzen duen Akordioa onartu eta gero, Foru Gobernuak foru kargu publikoentzako Jokabide eta Jardunbide Egokien Kodea onartzen du.

1 ARAU OROKORRAK

1.1 Xedea eta zertarakoa

1.-Kode hau, goi-mailako administraziorako auto-araudi elementu gisa, Gipuzkoako Foru Aldundiaren eta haren sektore publikoaren. Zuzentasun Sistemaren barne dago.

2.- Kode honen bidez, balore zein printzipioak ezartzen dira, eta horien esparruan, jokabide edo jarduera arauak. Foru kargu publikoek arau horiek bete eta sustatu beharko dituzte beren funtzioak eta jarduera publikoak betetzean, eta hala dagokionean, baita esparru pribatuko jarduerak egitean ere, horiek jardunean ari diren erakundearen irudia kaltetu badezakete.

3.- Halaber, Kode honen xedea da lehenengo fase bat ezartzea foru administrazioaren eta haren foru sektore publikoko entitateen azpiegitura etikoaren sistema eraikitzeko prozesuan.

1.2 Kodearen izaera

1.- Esparru auto-arautzailea da Kode hau, eta horren bidez, foru kargu publiko guztiak eta bestelako kargu baliokideek, horrekiko konpromisoa erakutsi behar dute, derrigorrez atxikipen konpromisoa sinatuz.

2.- Atxikipen konpromisoaren bidez, ardura publikoak betetzeko orduan, Kodean jasotako baloreak, printzipioak eta jokabide arauak errespetatzeko betebeharra daukate, baita inpaktu publikoa izan dezaketen jarduera pribatuak egitean ere.

3.- Kargu publiko guztiak izendatu eta kontratatu aurretik, Kode honetara atxiki beharko dira. Kodea onartzen denean karguan dauden pertsonak hilabeteko epea izango dute formalki hari atxikitzeko, hain zuzen ere Kodea argitaratzen denetik aurrera.

4.- Halaber, Kode hau bete behar duten pertsonak, interes gatazken, bateraezintasunen eta kargu publikoen zein langile baliokideen estatutuari buruzko lege, Foru Arau eta araudietan xedatutako betebeharrak bete beharko dituzte.

5.-Kode hau tresna bizia da, eta aldi behin, unean-uneke baldintzetara egokituko da, berme organoak igorritako txosten eta proposamenen arabera.

6.- Kode honen edukien egunerapen edo berrikuspena Gobernuaren Kontseiluak onartu beharko du.

1.3 Aplikazio esparrua

1.- Kode hau kargu publiko edo kargu baliokide hauei aplikatuko zaie:

- a) Diputatu nagusiari eta foru Diputatuei.
- b) Zuzendari nagusiei.
- c) Foru sektore publikoko Zuzendari eta Gerenteei.
- d) Foru enpresa publikoetako Administrazio Kontseiluetako kideei.
- e) Foru administrazioari atxikitako kontsorzioetako gobernu organoetako kideei.
- f) Beraien sorrerako arauan edo izendapenean aurreko karguei baliokidetuak izan direnei.
- g) Aholkularitza funtzioa duten behin behineko langileei.

2.- Kode honi dagokionez, kargu publikotzat joko dira aurreko puntuan aipatutako erantzukizuneko postu guztiak.

3.- Kode hau inoiz ez zaie aplikatuko foru administrazioaren zerbitzura edo haren sektore publikoko entitateen zerbitzura lan egiten duten enplegatu publikoei, enplegatu horiek, beste herritarrak bezala, dagokion berme organoari kexak edo salaketak egiteko aukera eragotzi gabe. Kexa edo salaketak modu arinegian edo funtsik gabe aurkezten badira, berme organoak eskumena izango du diziplina espedientea abian jartzea eskatzeko.

2

ERAKUNDEAREN ZUZENTASUN BALOREAK

2.1

Erakundearen Zuzentasun Baloreak

Erakundearen Zuzentasun Baloretzat jotzen dira foru kargu publikoek beren funtzioak bete behar dituzten antolaketaren izaera berezia dela eta sortzen diren kontzeptuak. Kontzeptu edo balore horiek foru kargu publikoen orientabide eta jokabide gida izan behar dira, eta beren jarduera publikoak garatzeko orduan, helburuak zein bitartekoak hautatzeko eragina izan behar dute, baita jarduera pribatuetarakoak hautatzeko ere, baldin eta horiek erakundearen irudian eragina izan badezakete.

2.2

Erakundearen Zuzentasun Baloreen zerrenda

Kargu publikoek beren jardueran bete beharreko Erakundearen Zuzentasun Baloreak hauek dira:

1.- Ordezkaritza

Foru kargu publikoek ordezkaritza organikoko funtzioak beteko dituzte, bai barne esparruan bai kanpo esparruan, erakundearen irudiak eskatzen duen duintasun eta begirunearekin. Beren funtzioak betetzeko orduan, erabateko erantzukizunez eta erakunde zentzuz jokatu dute, kontuan hartuta, erakunde ordezkaritza gisa egiten dituzten jardueretan, Foru Gobernuan dagoen ala dauden indar politikoa edo indar politikoak bozkatu dituzten herritarrak ordezkatzeaz gain, Gipuzkoako herritar guztiak ordezkatzen dituztela.

2.- Zuzentasuna

Funtzio publikoak betetzeko orduan, foru kargu publikoek jokabide etiko akatsgabea izango dute beti, bai edozein funtzio publiko betetzeko orduan, bai beren irudi publikoan eragina izan dezaketen bizitza pribatuko alderdietan ere. Halaber, egindako proposamenen arabera izan beharko da kargu publikoen jarduera, eta Erabaki honetan jasotako Balore eta Printzipioak, edota Jokabide Kodea eta Jardunbide Egokiak mantentzeko orduan eragin negatiboa izan dezakeen edozein barne ala kanpo presio alde batera utziko dute.

3.- Eredugarritasuna

Gipuzkoako herritarrentzat, foru kargu publikoen jardunbidea da erakundearen irudiaren isla. Ondorioz, foru kargu publikoen jokabidea publiko zein pribatua eredugarria izan beharko da beti. Eredugarritasun faltagatik Foru Aldundiaren erakunde irudia erasaten bada, edo Foru Aldundiaren ospe publikoa edo kapital soziala hondatzen bada, Jokabide Kodeak eta Jardunbide Egokiek (edo Gobernantza Egokiak) xedatutako moduan zuzendu beharko da gabezia hori.

4.- Zintzotasuna eta eskuzabaltasuna

Foru kargu publikoak betetzen dituzten pertsonak, beren jarduera publikoak egitean, interes orokorren, funtzio publikoak betetzearen eta herritarren zerbitzura dagoen sektore publikoko berezko eginbeharren arabera objektibotasunez jokatu beharko dute. Objektibotasun hori bereziki garrantzitsua izango da erabakiak hartzeko edo erabaketan parte hartzeko orduan, baldin eta erabaki horien arabera izendapenak zein kontratazio publikoak egin eta diru laguntzak ematen badira, edota botere publikoek erabaki jakin batzuk hartzeko orduan inpartzialtasuna babesteko printzipio zein arauak betetzea zalantzan jartzen bada.

5.- Objektibotasuna

Foru kargu publikoak betetzen dituzten pertsonak, beren jarduera publikoak egitean, interes orokorren, funtzio publikoak betetzearen eta herritarren zerbitzura dagoen sektore publikoko berezko eginbeharren arabera objektibotasunez jokatu beharko dute. Objektibotasun hori bereziki garrantzitsua izango da erabakiak hartzeko edo erabaketan parte hartzeko orduan, baldin eta erabaki horien arabera izendapenak zein kontratazio publikoak egin eta diru laguntzak ematen badira, edota botere publikoek erabaki jakin batzuk hartzeko orduan inpartzialtasuna babesteko printzipio zein arauak betetzea zalantzan jartzen bada.

6.- Profesionaltasuna

Foru kargu publikoek, esleitu zaien esparruan, profesionaltasun handiz beteko dituzte beren funtzioak. Horretarako; hau da, profesionalizazio hori bermatzeko, karguak izendatzeko prozesuetan, alde aurretik behar bezala egiaztatuko da kargu horiek beteko dituzten pertsonak dagozkion ardurak betetzeko eskatzen diren eskumen profesionalak dituztela. Halaber, foru kargu publikoek, Foru Aldundiak Goi Zuzendaritza Publikorako diseinatutako prestakuntza programen bidez garatuko dituzte beren eskumen profesionalak, era horretan, zuzendaritza esparruan beren profil profesionala hobetzeko eta beren funtzio zein eginbeharrek ahalik eta modu egokienean egiteko.

7.- Eraginkortasuna

Foru kargu publikoek, baliabideak kudeatzeko eta kudeaketa ekonomiko-finantzarioa

egiteko orduan, eraginkortasuna izango dute xede, eta ondasun edota baliabide publikoak erabiltzeko orduan, ez dituzte horiek inola ere xahutuko, eta horiek ahalik eta gehien optimizatuko dituzte. Etengabeko berrikuntza edo hobekuntza prozesuen bidez sustatuko da eraginkortasunaren xedea, eta prozesu horietan, politika publikoen ebaluazioa izango da funtsezko oinarrietako bat. Arreta berezia emango zaio Foru Aldundiko finantza iraunkortasuna bermatzeari, eta etorkizuneko gobernuen zein etorkizuneko belaunaldien jarduera ez hipotekatzeari.

8.- Bizikidetzeta eta errespetua

Foru kargu publikoek, beren funtzioak betetzean eta beren jokabide pertsonalaren bidez, bizikidetzeta, solidaritatea eta tolerantzia oinarri dituen gizarte indartuko dute, betiere pertsonen arteko errespetua, aniztasuna eta solidaritatea bultzatuz. Horrez gain, beti pertsona orok merezi duen dagokion adeitasunez, zuzentasunez, errespetuz eta duintasunez tratatuko dituzte bai herritarrak, bai Administrazio Publiko zerbitzuetako langileak, zuzendariak eta gainerako kargu publikoak. Beraz, ez dute mespretxuzko hitzik erabiliko edota edonolako bereizkeria (genero, ideologia, sexu orientazio, arraza, ezintasun edo bestelako arrazoiengatik bereizkeria) sortzen duten jarrerarik edukiko.

3

ERAKUNDEAREN ZUZENTASUNARI LOTUTAKO JOKABIDE ARAUAK

3.1

Ordezkaritza

a) Erakunde ordezkariak foru kargu publikoaren ardura da, eta horren arabera, Foru Aldundiaren irudi eta ospea babestu behar du beti, eta ezin da inola ere funtzio hori betetzen dituzten pertsonen jarduera subjektiboagatik zalantzan jarri.

b) Erakunde ordezkariak esan nahi du foru kargu publikoak, funtzio horiek betetzean, Gipuzkoako Lurralde Historikoko herritar guztiak ordezkatzeko dituela, ez kasuan kasu gobernuan dagoen ala dauden indar politikoaren ala politikoen alde bozkatu zuten pertsonak soilik.

c) Foru kargu publikoek erakunde osoa ordezkatzeko dute, eta beharrezko duintasun eta begirunearekin beteko dute funtzio hori, era horretan, erakundearen irudia ona izan dadin herritarren aurrean, eta ordezkari hori egiten duen pertsonaren ekintza edo ez-egiteek, jarrerak edo jokabideek ezingo dute erakunde horren irudia kaltetu.

d) Ordezkaritza funtzioak betetzeko orduan, foru kargu publikoek ardura eta erakunde zentzu osoz jokatu dute, eta bereziki kontuz ibiliko dira boluntarioki beren gain hartu duten kargu publikoaren duintasunaren aurka doazen hitzezko edo egitezko adierazpenik ez egiteko, eta ondorioz, erakundeari kalte hautemangarri edo ukiezinik ez sortzeko.

3.2

Zuzentasuna

a) Foru kargu publikoek, beren funtzio publikoak betetzeko orduan, jokabide etiko egokia izango

dute, hain zuzen ere Kode honetan xedatutako balore eta jokabide arauekin bat datorrena.

b) Halaber, foru administrazioari edo haren sektore publikoko entitateei zuzenean ala zeharka eragin diezaioketen bizitza pribatuko alderdiak ere bereziki zainduko dituzte. Horretarako, esparru pribatuan ez dituzte herritarrek foru erakundearengan duten konfiantza kaltetu edo zalantzan jarri dezaketen jarduerarik egingo edo horrelako jokabiderik edukiko.

c) Halaber, proposatutakoaren eta erabakitakoaren artean koherentzia mantenduko du bere jardueran, eta edonola ere, erabakiak hartzeko prozesua baldintzatu edo bertan eragin negatiboa izan dezakeen edozein kanpo presio saihestuko dute.

d) Beren funtzioak erabat betetzen dituztela bermatzeko, foru kargu publikoek beren erabaki eta ebazpenak justifikatuko dituzte, baita beren proposamen eta lehentasun politikak eta prozesu horiek bermatzen dituzten elementu objektiboetan eta txosten tekniko adituetan ere.

e) Bereziki, beren erabaki publikoetan eragina izan dezaketen kanpo interferentziak saihestuko dituzte, baita beren funtzioak betetzean kargu publiko gisa duten zuzentasuna zalantzan jarri ditzaketenak ere. Zehazki, pertsona edo entitate jakin batzuen aldeko faboritismo susmoak piztu ditzaketen jarduerak saihestuko dituzte.

f) Halaber, betetzen duten kargua dela eta, edozein pertsona edo entitatek zuzenean ala zeharka proposatzen dizkien edozein abantaila zuzenean ukatu edo saihestuko dute.

3.3 Eredugarritasuna

a) Foru kargu publikoek uneoro kontuan eduki behar dute erakunde baten ordezkari direla, eta beraiek ematen duten irudia dela herritarrek erakundearen inguruan jasotzen duten isla.

b) Beraz, foru kargu publikoen jokabide publiko zein pribatua eredugarria izango da beti, eta eredugarritasun hori jarduera eta ekintza zehatzetan islatu beharko da.

c) Foru kargu publikoek lidergo etikoa eduki behar dute beren erakundeetan.

d) Horretarako, beren erakundeetan giro etikoa sustatuko dute eta esparru horretan lan egiten duten pertsonentzako eredu izango dira. Beraz, ez dituzte erakundearen irudia kaltetu dezaketen jarduera edo jokabiderik izango.

e) Edonola ere, ahalegina egingo dute, beren jarduera publiko edo pribatuen bidez, ordezkatzeko erakundearen zilegitasuna indartzea eta aldi berean, erakundeak kalterik ez izatea, kalte horiengatik sor daitezkeen ardurak bere gain hartuz.

f) Foru kargu publikoek, erakundearen irudia eta eredugarritasuna babesteko, foru administrazioak edo haren entitateak beren kargua dela eta eskuragarri jartzen dizkien ondasun eta zerbitzuak modu egokian erabiliko dituzte. Halaber, beren funtzioak behar bezala betetzea oztopatu eta irudi okerra eman dezaketen jokabideak saihestuko dituzte.

- g) Jaun edo anderea izango da Foru kargu publikoen tratamendu ofiziala.
- h) Foru kargu publiko bat arlo publikoko bahiz pribatutko kausa baten instrukzio fasean sartzen bada, hori berme organoari jakinaraziko zaio, horrek, kasua aztertu ondoren, dagozkion neurriak proposa diezazkion organo eskudunari.
- i) Foru kargu publikoek elkarrekin eta bestelako entitateetan kargu organikoak edo gerentzia karguak bete ahal izango dituzte, baldin eta funtzio horiek betetzean interes gatazkarik sortzen ez bada edo interes gatazkarik sortzen ez dela badirudi. Horrelako funtzio edo ardurarik betetz gero, hori berme organoari jakinarazi beharko zaio lehenbailehen, era horretan, azken horrek dagozkion neurriak har ditzan.
- j) Foru kargu publikoek komunikabideetan eta sare sozialetan parte hartzen badute, parte hartze hori beren gain hartutako erakunde arduren arabera eta proportzionatua izan beharko da, eta gobernu politikaren arabera izango da baita ere. Edozein desadostasun larrikeria badago, hori barne esparruan tratatu beharko da, era horretan, gobernuaren batasuna eta Foru Aldundiaren irudia babesteko, betiere kargu publikoak daukan adierazpen eta informazio askatasuna eragotzi gabe. Foru kargu publikoak askatasun horiek erabiltzen baditu, konfiantza hautsi duela onartu beharko du, eta erakunde koherentziagatik zein koherentzia pertsonalagatik, dimisioa aurkeztuko du. Ildo horretan zalantzarik badago, hori berme organoari aurkeztuko zaio, eta horrek dagozkion gomendioa emango du.
- k) Foru kargu publikoek ez dute erakunde kreditu txartelik izango. Kargua dela eta egindako edozein gastu alde aurretik ordainduko foru kargu publikoak, eta aurrerago, funtzioak betetzen dituen erakundeak, gastua ikuskatu ondoren, hori ordainduko dio foru kargu publikoari. Hala ere, erakunde joan-etorrietan edo antzeko izaerako ekintzetan aurreko arauaren salbuespenak egin ahal izango dira, behar bezala justifikatuta.
- l) Foru kargu publikoek egiten dituzten erakunde bidai eta bazkarien erregistroa eramango da non horien helburua eta kostua jasoko diren.
- m) Foru kargu publikoek auto ofizialak erabili ahal izango dituzte erakunde joan-etorriak egiteko soilik, alde aurretik ibilgailu zerbitzura eskera egin ondoren eta Foru Aldundiak zehaztutako arauak betez.

3.4

Zintzotasuna eta eskuzabaltasuna

- a) Foru kargu publikoek interes publikoko helburua betetzeko eta Gipuzkoako herritarren interes orokorren alde soilik egingo du lan.
- b) Interes publikoen eta pribatuen arteko gatazkarik badago, edo gatazka susmorik badago, kargu publikoak dagozkion autoritateari edo erakundeari jakinarazi beharko dio lehenbailehen, edo bestela, Etika Batzordeari, hala badagokio. Halaber, gai horri buruzko kontsulta berme organoari ere helarazi ahal izango dio.
- c) Edonola ere, aurreko atalean zehaztutako baldintzetako bat ematen bada, ez du parte

hartuko dagokion erabakia hartzeko prozesuan, ez zuzenean, ez zeharka.

d) Interes gatazka sortzen da foru kargu publikoak hartzen dituen erabaketan berezko interes pribatuak baditu, edota izaera publikokoak, zuzeneko senideenak, izatezko bikotekidearenak edo hirugarrenekin partekatutako interesak, baita pertsona edo kolektibo horiek hartu-emanak izan dituzten enpresa edo entitateen interesak ere.

e) Interes gatazka dagoela dirudi foru kargu publikoaren ustez, bere eskumeneko jarduera, esku hartze edo erabakiek ez badute eraginik bere interes pertsonaletan, familia interesetan edo berari lotutako hirugarren pertsonen interesetan, ezta pertsona horiek nolabaiteko harremana izandako enpresa edo entitateen interesetan; baina ikuspegi objektibotik begiratuta, jarduera, esku hartze edo erabaki horrek erakundearen irudia zuzenean eta nabarmen kaltetzen badu herritarren aurrean.

f) Foru kargu publikoek ez dute inolako opari, gonbidapen, bidaia, otordu edo ordainketa ekonomikorik onartuko bere funtzioak betetzea hitzaldiak emateagatik edo karguari lotutako jarduerak egiteagatik, baldin eta horiek bere zintzotasuna zalantzan jartzen badute, edota parte hartzeko prozesua baldintzatzen dutela pentsa badaiteke. Kontsulta edo kexen bidez, berme organoak kasuan kasu onargarriak eta onartezinak diren opari, konpentsazio eta onuren zerrenda ezarriko du. Salbuespen horiek Kode honetako Aplikazio Gidan xedatuko dira.

g) Edonola ere, Foru Aldundiaren irudia babesteko, kontratatu diren edo ardura publikoen berariazko esparruan objektiboki kontratu daitezkeen enpresa edo partikularrek egindako opari, gonbidapen edo hitzaldi eskaintzei uko egingo diete foru karguek. Opari edo gonbidapena entregatzen bada, hori foru administrazioaren edo sektore publikoko entitatearen esku utziko da berehala, era horretan, dagokion tratamendua emateko.

h) Halaber, foru kargu publikoek beharrezko neurri guztiak hartuko dituzte, bere inguruko familia esparruan edo izatezko bikoteak f) eta g) ataletan xedatutako opari eta gonbidapenik jasotzen ez dutela bermatzeko.

i) Kargu publikoak ildo horretan inolako zalantzarik badu, hori berme organoari helarazi beharko dio horretarako zehaztutako bideak erabiliz, eta beharrezkoa bada, bere eskaera isilpekoa izatea eska dezake.

3.5 Objetividad

a) Foru kargu publikoek objektibotasunez eta interes orokorren zein herritarren interesen alde jardun beharko dute beren jarduera publikoetan.

b) Horretarako, beren funtzioetatik kanpo utzi beharko dituzte edozein jarduera susmagarri, baldin eta horien bidez modu ez-objektiboan eta argumenturik gabe, entitate pribatu edo publiko edo pertsona zehatzei zuzeneko ala zeharkako onura sor diezaieketela badirudi.

c) Bereziki, jarduera objektiboa nagusi izango da izendapenetan, kontratazio publikoan,

diru laguntzak ematean edo kargu publikoek beren funtzioak inpartzialtasunez betetzeko lege xedapena betetzean.

d) Kargu publikoek ezingo dute beren erakunde kargua erabili entitate publiko edo pribatueta-tik edozein abantaila lortu edo lortzeko ahalegina egiteko, abantaila oso txikia bada ere.

e) Foru kargu publikoen ebazpen, jarduera eta erabakiak behar bezala oinarrituta egon beharko dira, beharrezkoa denean, horretarako txostenak, azterlanak, memoriak, oharra-k, proiektuak edo irizpenak erabiliz, interes publikoa eta erakundearen beraren papera erabat bermatzeko. Horretarako erakundeko barne baliabideak erabiliko dituzte, eta beharrezkoa bada, kanpo aholkularitza erabiliko dute, administrazio kontratazioaren esparruan inda-rraan dagoen araudiari jarraiki.

3.6

Profesionaltasuna

a) Diputatu mailaren azpitik dauden foru kargu publikoek, izendapenaren aurretik, behar bezala egiaztatu beharko dute esleitutako funtzioak betetzeko beharrezko gutxieneko gaitasun profesionalak dituztela.

b) Kode hau onartu ondoren, zuzendari mailako foru kargu publikoek eta maila baliokidetakoe-k beren funtzioak betetzeko gutxieneko gaitasun profesionalak dituztela egiaztatu beharko dute izendapena jaso baino lehen. Foru Aldundiak, Erabaki bidez zehaztuko du zuzendaritza gaitasunak egiaztatzeko sistema eta gaitasun horiek ebaluatzeko organo eskuduna.

c) Halaber, ebaluazioa egin ondoren edo hierarkia maila gorenak emandako erabakiaren bidez, foru administrazioak xedatutako gutxieneko gaitasun maila betetzen ez dela on-dorioztatzen bada, foru kargu publikoek gaitasun horietan prestakuntza jaso eta horiek garatzeko obligazio eta konpromisoa hartuko dute beren gain.

d) Hurrengo agintalditik aurrera, zuzendari mailako edo maila baliokideko foru kargu pu-blikoek kudeaketa akordioa sinatuko dute beren departamentuekin, eta bertan, lortu beha-rreko helburuez gain, adierazleak zehaztuko dira eta beren errendimendua ebaluatuko da aldian behin. Hala ere, agintaldi honetan, hau da, 2015-2019 bitarte, foru administrazioaren esparru jakin batzuetan edo haren sektore publikoko entitateetan kudeaketa akordioaren programa pilotua garatu ahal izango da.

e) Foru kargu publikoak foru administrazioari edo haren sektore publikoko entitateei aur-keztutako curriculum profesionaleko datuak benetakoak eta egiaztagarriak izan beharko dira. Jokabide horretan ez betetzerik egiten bada, erakundearen edo entitatearen irudia nabarmen kaltetzen dela joko da, kontuan hartu gabe pertsonaren ospea eta sinesgarritasuna ere galtzen dela.

3.7

Eragimena

a) Foru kargu publikoek eragimenez kudeatuko dituzte baliabide publikoak, horiek inola

ere xahutu gabe, eta eragimenez horiek optimizatuz.

b) Foru kargu publikoei atxikitako baliabide publikoen erabilera beren ardura publikoak betetzeari lotuta egongo da. Objektiboki salbuetsi daitezkeen premia kasuetan izan ezik, eskuragarri jartzen zaizkien baliabide publikoak ez dira erabiliko interes publikoekin zerikusirik ez duten premia pribatuak, pertsonalak edo profesionalak ala familia premiak asetzeko.

c) Foru kargu publikoek etengabeko hobekuntza prozesuak sustatuko dituzte baliabideak aurrezteko, baina zerbitzu publikoen prestazioari kalterik egin gabe, noski. Horretarako, helburu hori lortzeko jokabide egokiak izango dituzte.

d) Foru kargu publikoek, beren ardura esparruan esleitutako politika publikoak diseinatu, ebatzi eta kudeatzeko orduan, Foru Aldundiaren finantza iraunkortasuna babestu eta bermatuko dute.

3.8

Bizikidetzaren eta errespetua

a) Besteekiko errespetua da bizikidetzaren oinarria.

b) Foru kargu publikoek, beren jokabide pertsonalaren bidez, bizikidetzaren, elkartasuna eta tolerantzia oinarri dituen gizartea indartuko dute, pertsonen arteko errespetua, aniztasuna eta solidaritatea bultzatuz.

c) Halaber, foru kargu publikoek beste kargu publikoekin, oposizioko kideekin, langile publikoekin edo herritarrekin duten erakunde harremanetan eta harreman pertsonaletan errespetua, begirunea, zuzentasuna, enpatia eta baretasuna izango dira nagusi, beste pertsonarentzako tratua ezegokia saihestuz eta irainik erabili gabe.

d) Kargu publikoek pertsonekin hartu-emanak edukitzeko orduan, lengoia egokia erabiliko dute eta neurritasuna zein izaera adeitsua izango dituzte, hori baita herritarrekin hartu-emanak edukitzeko modu egokia.

e) Berehalakotasunari eta jarraitutasunari begira, langile publikoekin dituzten hartu-emanetan c) atalean xedatutakoa bete beharko dute, zirikatzeko edo jazarpen egoera argiak ekidinez. Horrelako egoerarik sortzen bada, berme organoari horren berri emango zaio berehala. Berme organoaren arabera, kexa edo salaketa funtzioa bada, informazio espedienteak irekitzeko aukera emango da, beharrezkoa bada, dagozkion ardurengatik zigorrak ezartzeko.

f) Halaber, foru kargu publikoek ez dute mespretxuzko hitzik erabiliko edota edonolako bereizkeria (genero, ideologia, sexu orientazio, arraza, ezintasun edo bestelako arrazoiengatik bereizkeria) sortzen duten jarrerarik edukiko. Foru kargu publikoek, hitzez edo hitzik gabe, egiteen ala ez-egiteen bidez, generoa edo sexu orientazioa dela eta, jokabide iraingarriak edo baztertzailak ekidindo dituzte.

g) Herritarrek edo entitateek egindako proposamenak zein iradokizunak modu aktiboan entzungo dituzte foru kargu publikoek eta horiek onartzen ala ez onartzen dituzten azaldu edo justifikatu beharko dute, erakundeek herritarren aurrean duten sinesgarritasuna babesteko.

4

JARDUNBIDE EGOKIEN PRINTZIOAK

4.1

Jardunbide Egokien Printzpioak

Jardunbide Egokien Printzpioak (edo Gobernantza Onarenak) irizpide multzo bat dira, foru kargu publikoek beren funtzioak betetzen dituzten erakundearen izaera berezia dela eta, orientabide gisa erabili behar direnak kudeaketaren eta foru politika publikoak abian jartzeko esparruan, era horretan, herritarrei eskaintzen zaizkien zerbitzu publikoen kalitatea eta eragimena hobetzeko erakunde errendimendua lortzeko.

4.2

Jardunbide egokien printzpioen zerrenda

Gobernantza Egokiaren printzpio publikoak, hau da, kargu publikoek kudeaketa publikoaren eta foru politika publikoak martxan jartzeko esparruan bete beharrekoak, honako hauek dira:

1.- Lidergo partekatu eta eraldatzailea

Foru kargu publikoek, Gobernantza Onerako politikaren esparruan, Gipuzkoako gizarteak eskatzen duen lidergo partekatu eta eraldatzailea gauzatuko dute. Beraz, esparru publikoaren eta pribatuaren artean eta erakundeen artean beharrezkoak diren lankidetzak zein sinergia guztiak sustatu eta bultzatuko dituzte, bereziki udalerriekin eta Gipuzkoako Lurralde Historikoko gainerako tokiko entitateekin. Halaber, politika publikoen eta aipatutako entitateen antolakuntzak modu iraunkorrean egokitu eta eraldatzea sustatuko dute, beren helburu eta egiturak gizarteak eskatzen dituen aldaketetara egokitzeko.

2.- Gardentasuna

Foru kargu publikoen jardueraren ildo nagusia gardentasuna izango da zentzu zabalenean ulertuta, herritarren funtsezko eskubideak errespetatuta eta indarrean dagoen legeria betez. Gardentasunaren funtsezko helburua da herritarrei eskatzen duten informazioa edota informazio publiko garrantzitsua ematea, indarrean dagoen araudiak xedatutakoari jarraituz, era horretan, herritarrek jakin dezaten foru erakundeak nola antolatzen diren, nola betetzen dituzten beren funtzioak, nola erabiltzen dituzten baliabideak. Hala, herritarrekin konfiantzan oinarritutako harremana ezarriko da, eta Gipuzkoako Foru Aldundiaren eta haren sektore publikoaren erakunde zilegitasuna indartuko da, eta kontuak ematea ere erraztuko da.

3.- Datuen Eskuragarritasuna

Gardentasun politika eta publizitate aktiboa behar bezala garatuz, foru kargu publikoek datuak benetan eskuragarri jarriko dituzte (Open Data), informazioa bihurtu dadin jakintza era egoki batean, eta hala, Gipuzkoako herritarren bizi kalitatea hobetu eta Gipuzkoako

Lurralde Historikoko hazkunde ekonomikoa sustatzeko.

4.- Kudeaketa eta berrikuntza eredu berria

Foru kargu publikoek Antolakuntza Eredu Berriaren aldeko apustua egingo dute, zehar-kakotasuna eta desburokratizazioa sustatuz, erabakiak hartzeko prozesuak hobetzeko, kudeaketa erraztu eta hazkunde ekonomikoa zein inbertsioak sustatzeko. Horrez gain, Administrazio elektronikoa benetan garatzea, eta prozedurak zein izapideak errazteko informazioaren eta komunikazioaren teknologiak erabiltzea da helburua. Halaber, herritarren partaidetza sustatuko dute erabakiak hartzeko prozesuetan. Azkenik, berrikuntza modu sistematikoan sustatuko dute, bai barne edo gobernu esparruan (bertan aktore nagusi izan behar baitira), bai kanpo esparruan ere, enpresa esparruan zein zerbitzuen esparruan berrikuntza sustatuko baitute.

5.- Euskararen sustapena eta erabilera

Foru kargu politikoek modu aktiboan sustatuko dute euskararen erabilera Foru Aldundian, bai barne antolaketa-erako politika zein administrazio lanak garatzeko, bai bestelako botere publikoekin edo gobernu mailekin dituen harremanetan (baldin eta euskara hizkuntza ofizial gisa badute edota euskararen erabilera aitortzen badute), baita herritarrekin eta herritar elkarteekin eduki beharreko hartu-emanetan ere. Horrez gain, beren funtzioak betetzeko orduan, euskararen eta gaztelaren ofizialtasun esparrua erabat errespetatuko dute, eta beraz, ez dute hizkuntzagatiko bereizkeriarik sortzen duten jarrerarik izango.

6.- Kohesio ekonomiko-soziala eta lurralde oreka

Foru kargu publikoek, beren funtzioak betetzeko orduan, kohesio sozial zein ekonomikoa sustatuko dute, baita Gipuzkoako gizartearen lurralde oreka ere. Esparru ekonomikoari dagokionez, industria eta ekintzailatza sarea indartzeko ahalegina egingo dute, baita lehiakortasuna hobetzeko azpiegiturak garatu, nazioartekotzeko merkatu berriak irekitzeko ere. Halaber, gazte kualifikatuentzako eta denbora luzea langabezian daramaten pertsonentzako lanpostuak sustatzeko ahalegina ere egingo dute. Esparru sozialari dagokionez, beren funtzioak betetzean, heinean-heinean gizarte ezberdintasunak ezabatu eta gizarteratzea bermatuko dute, gizarte prestazio sistemaren iraunkortasuna baitute xede. Lurralde orekari dagokionez, lurraldearen azpiegiturak bultzatuko dituzte; horretarako, tokiko entitateekin sarean lan egingo dute, eta Gipuzkoako udalerrietan gobernantza indartuko dute, era horretan, herritarrei eskaintzen zaizkien zerbitzu publikoak kalitate eta eragimen handikoak izan daitezzen.

7.- Harreman kapitalean oinarritutako gobernu eta herritarren entzute aktiboa

Gobernantza Onerako politika harreman kapitalean oinarritutako gobernurako funtsezko ildo dela kontuan hartuta, foru kargu publikoek bi norabideko entzute aktiboa indartuko dute, baita gipuzkoarrekin duten harremana ere, baterako sorkuntzan eta esparru publikoaren eta pribatuaren arteko sinergietan oinarritutako ekintza publikoan, partaidetza eta konpromiso herritarra indartuz. Horretarako, foru politika publikoak diseinatu, egikaritu, onartu edo ebaluatzeko esparruan, Gipuzkoako herritarrekin, elkarteekin eta enprekin komunikazio bideak etengabe zein modu aktiboa sustatuko dituzte, horretarako lankidetzak gardentasun formulak erabiliz, erakunde egitura edota sareak eta partaidetza prozedurak sortuz, betiere kontuan hartuta helburu nagusia interes orokorrak eta kontu publikoen finantza osasuna bermatzea.

8.- Kontuak ematea

Foru kargu publikoek, beren funtzioak betetzeko orduan, ardura osoz jokatuko dute beti. Horrek esan nahi du esleitutako funtzioei dedikazio berezia emango dietela, erabaki bakoitzak sorrarazten dituen interes eta egoerak baloratuz, erabaki horiek behar bezala arrazoituz, eta edonola ere, funtzio horiek betetzeagatik sortzen diren ondorioak eta beren jokabideen ondorioak beren gain hartuz. Foru karguek aldi behin kontuak eman beharko dituzte herritarren aurrean. Jarduera publikoan aritzeagatik kontuak ematea sistema demokratikoaren funtsetako bat da, dagozkion instantzien aurrean egingo da, eta herritarrek beren erakundeengan eta bertan ardura publikoak dituzten pertsonengan duten konfiantza zein sinesgarritasuna indartzeko modu bakarra da.

5

JARDUNBIDE EGOKIEN JARDUERA ARAUAK

5.1

Lidergo partekatua eta eraldatzailea

a) Gobernantza Onerako politikaren esparruan, Gipuzkoako gizarteak eskatzen duen lidergo partekatua gauzatuko dute foru kargu politikoez, beren autoritate formalagatik beren gain hartu beharreko ardura publikoak eragotzi gabe.

b) Enpatian oinarritutako lidergoa garatu eta gauzatuko dute, eta uste sendoak, berriz, argumentuen, eredugarritasunaren zein politikaren eta kudeaketaren arteko lerrokadura zuzenaren bidez.

c) Halaber, politika publikoak diseinatu eta zehazteko orduan, esparru publikoaren eta pribatuaren arteko lankidetzaren sustatu eta bultzatuko dute, baina bereziki, politika horien kudeaketan.

d) Eraldaketaren, moldagarritasunaren eta berrikuntzaren alde egiten duen lidergoa bultzatuko dute, aldi berean, maila ertaineko maila eta arduretara, kateko lidergoaren sustatuz.

e) Proiektu partekatuetan lantaldeak sortu eta kohesionatzea sustatuko dute, proiektu horien zuzendaritzaz eta orientabideaz arduratuz, eta programa horietan pertsona bakoitzaren errendimendua ebaluatuz.

f) Maila anitzeko gobernuaren esparruan, erakunde arteko lankidetzaren leiala garatuko dute, bereziki Gipuzkoako Lurralde Historikoko udalerriekin eta gainerako tokiko erakundeekin, baita Eusko Jaurlaritzarekin eta Nafarroako Foru Erkidegoarekin ere.

5.2

Gardentasuna

a) Foru kargu publikoek, beren funtzioak betetzeko orduan, gardentasunaren printzipioa izango dute nagusi, unean-unean legezotasuna eta oinarritzeko eskubideak betetz, eta zehazki, datu pertsonalen babeserako eskubidea betetz. Zentzu honetan, kargu gorenena

beraien agendak publikoak egingo dituzte, izaten dituzten bileren inguruko eta joaten diren ekitaldien informazioarekin.

b) Foru kargu publikoaren ardurapeko departamentuko, zuzendaritza unitateko edo entitateko barne kudeaketan izango du eragina gardentasun printzipioak, kudeaketa publikoa eta antolakuntza kultura hobetuz.

c) Foru kargu publikoen jokabide gardenaren xedea izango da herritarrek erakundeengan duten konfiantza hobetzea, herritarrei erakundeek kontrol demokratikoa egiteko aukera ematea, eta kontuak ematen direla bermatzea.

d) Foru kargu publikoek gardentasun eragingarria bultzatuko dute publizitate aktiboaren esparruan, eta ahalegina egingo dute lege eskakizunak eta foru araudia dela eta eratorritakoak heinean-heinean gainditzeko.

e) Halaber, eskuragarri dituzten neurri guztiak abian jarriko dituzte beren ardurapeko esparru guztietan informazio publikoa eskuragarri edukitzeko eskubidea bete dadin. Ez-onartzeen zergatiak eta muga materialak interpretatuko dituzte muga irizpideekin, herritarrek ez-onartzeen zergatiak ezagutzeko eskubidea beteta ikus dezaten.

f) Kudeaketaren ikuspegitik, informazio publikoa eskuragarri jartzeko egiten diren eskaeren aurrean, erantzun azkar eta eragingarriak bermatuko dituzte.

g) Gardentasuna eta informazio publikoa eskuragarri jartzea dela eta sortzen diren betebeharrak, eta gardentasunaren gainerako dimentsioak betetzeko, bereziki zainduko da euskararen erabilera.

5.3

Datuen Eskuragarritasuna

a) Foru kargu publikoek, beren funtzioak betetzeko orduan, datuen eskuragarritasuna sustatuko dute, datu pertsonalen babesa eta pertsonen oinarrizko eskubideak betez.

b) Halaber, informazio publikoaren berrerabiltzea bultzatuko dute, hazkunde ekonomikoa eta enplegua hobetzeko.

c) Foru kargu publikoek urteko eta agintaldiko konpromisoak hartuko dituzte aurreko bi ataletan xedatutako erronkak lortzeko, bai datuen eskuragarritasunari bai datuen berrerabiltzeari dagokionez.

d) Horrez gain, konpromiso horien ebaluazioa ere sustatuko dute.

5.4

Kudeaketa eta berrikuntza publikoko eredu berria

a) Foru kargu publikoek Antolakuntza Eredu Berria bultzatuko dute, zeharkakotasuna eta desburokratizazioaren aldeko apustua egin, eta erabakiak hartzeko prozesua hobetu eta

eraginkorrago bihurtzeko.

b) Halaber, prozeduren zein izapideen sinplifikazioa sustatuko dute, hazkunde ekonomikoa bultzatu eta zama burokratikoa ezabatzeko.

c) Horretarako, beren eguneroko funtzioak betetzeko orduan, Informazioaren eta Komunikazioen Teknologia erabiliko dituzte bereziki, baita administrazio elektronikoa ere.

d) Berrikuntza modu sistematikoan sustatuko dute, bai barne edo gobernu esparruan (bertan aktore nagusi izan behar baitira), bai kanpo esparruan ere, enpresa esparruan zein zerbitzuen esparruan berrikuntza sustatuko baitute.

e) Bereziki, beren ardurapeko departamentuan, zuzendaritza unitatean edo entitatean berrikuntza kultura sustatuko dute, sormena bultzatuz eta kudeaketa publikoa egiteko modu berriak modu arduratsuan esperimentatuz, hala, hobekuntzak bultzatzeko, edo gutxienez ikaskuntza kolektiboa sustatzen duten formulekin saiakerak egiteko.

f) Horrez gain, beren erakundeen etengabeko eraldaketa eta moldagarritasun kultura jarraitua garatuko dute, unean-unean sortzen diren metodo eta erronka berriei aurre egiteko.

5.5

Euskararen sustapena eta erabilera

a) Foru kargu politikoei modu aktiboan sustatuko dute euskararen erabilera Foru Aldundian, bai bestelako botere publikoekin edo gobernu mailekin dituen harremanetan (baldin eta euskara hizkuntza ofizial gisa badute edota euskararen erabilera aitortzen badute), bai herritarrekin eta herritar elkarteekin eduki beharreko hartu-emanetan ere.

b) Beren jarduera profesionalean, gehienbat euskara erabiliko dute, bai ahozko jardueretan bai idatzizkoetan, euskara ezagutza nahikorik ez duten pertsonekin hartu-emanak dituztenean izan ezik.

c) Edonola ere, aipatu berri dena eragotzi gabe, euskararen eta gazteleraren ofizialtasun esparrua erabat errespetatuz jardungo dute.

5.6

Kohesio ekonomiko-soziala eta lurralde oreka

a) Foru kargu publikoek, beren funtzioak betetzeko orduan, kohesio sozial zein ekonomikoa sustatuko dute, baita Gipuzkoako gizartearen lurralde oreka ere.

b) Esparru ekonomikoari dagokionez, industria eta ekintzaitza sarea indartzeko ahalegina egingo dute, baita lehiakortasuna hobetzeko azpiegiturak garatu, nazioartekotzeko merkatu berriak irekitzeko ere. Halaber, gazte kualifikatuentzako eta denbora luzea langabezian daramaten pertsonentzako lanpostuak sustatzeko ahalegina ere egingo dute.

c) Gizarte esparruan, gizarte desorekak orekatu eta gizarte bazterketa saihestu zein

desagerrarazteko jarduerak jarriko dituzte abian, gizarte prestazioen iraunkortasuna bermatzeko.

d) Lurralde esparruan, herritarrei eskaintzen zaizkien zerbitzuak hobetzeko asmoz, sareko lankidetzak sustatuko dute Eusko Jaurlaritzarekin, Nafarroako Foru Erkidegoarekin, beste Lurralde Historikoeekin, mugaz gaindiko entitateekin edo Eurohiriaren esparruarekin edota Gipuzkoako gainerako udalerriekin.

5.7

Harreman kapitalean oinarritutako gobernuak eta herritarren entzute aktiboa

a) Foru kargu publikoek, beren funtzioak betetzeko orduan, Gobernantza Onaren politikaren esparruan, modu aktiboan sustatuko dute harreman kapitalean oinarritutako gobernuak.

b) Halaber, foru politika publikoak bultzatu, diseinatu, egin eta ebaluatzeko orduan eta horien inguruan erabakiak hartzeko orduan, herritarren partaidetzarako bide eraginkorrak bultzatu eta horiek aktibo mantenduko dituzte, betiere interes orokorrak eta kontu publikoek finantza osasuna bermatuz.

c) Horrez gain, beren funtzioak betetzeko eta gizartearekin hartu-emanak edukitzeko orduan, informazioaren eta komunikazioaren teknologien erabilera zentzuduna garatuko dute, baita sare sozialena ere.

d) Foru kargu publikoek Gipuzkoako herritarren presentzia aktiboa indartuko dute, baita horiekiko konexioa ere, baterako sorkuntza oinarritutako ekintza publikoaren barne, herritarren partaidetza eta konpromisoa indartuz.

e) Herritarrekin zein entitate publiko eta pribatuekin dituzten hartu-emanetan, kargu publikoek entzute aktiboa garatuko dute, pertsona edo entitate bakoitzak helarazten dizkien eskaerei arreta eman eta horiek izapidetzeko, kasuan kasu, eskaera horiek materialki onartzea ezinezkoa izatea eragotzi gabe.

f) Bereziki enpatia erakutsi beharko dute Gipuzkoako gizartearen premia gehien dituzten kolektiboekiko, horretarako, komunikazio tresna eraginkorrak eta eraikitzaileak garatuz; eta, hala, kolektibo horiei dagokion babesa emateko.

g) Indarrean dauden arauak horretarako xedatzen dituzten bide eta mekanismoen bidez garatuko da herritarren partaidetza, baita lankidetzak gardentasunerako tresnen eta beste-lako baliabideen bidez ere, herritarrei protagonismoa emateko, eta herritarrak zein herritar elkarteak foru politika publikoen sustapenean, diseinuan, egikaritzean edo ebaluazioan inplikatzeko, bereziki alorreko esparrukoetan.

5.8

Kontuak ematea

a) Foru kargu publikoek arduraz eta dedikazioz garatuko dituzte beren funtzioak, kudeaketa dela eta sortzen diren ardurak beren gain hartuz.

b) Herritarren partaidetza sustatzea eragotzi gabe, foru kargu publikoak dira beren ardura-pekora esparru edo eremuko politika publikoen arrakasta edo porrotaren erantzule nagusiak.

c) Eguneroko kudeaketan, foru kargu publikoek Kudeaketarako Plan Estrategikoaren barnealdi baterako txertatutako helburu eta xedeen programazioaren bidez egingo dute lan, baita emaitzak ebaluatzeko adierazleak zehaztuz ere.

d) Kargu publikoek aldian behin eman beharko dituzte kontuak, eta kontu emate horien bidez, hartutako erabakiak zein erabilitako baliabideak justifikatu beharko dituzte, baita sor daitezkeen ez-egite edo desbideratzeak ere. Bide telematikoz edo agerraldi bidez eman ahal izango dira kontuak. Kontu horiek Batzar Nagusien eta komunikabideen aurrean emango dira, eta bereziki saio irekietan, herritarren eta elkarte zein entitateen aurrean.

e) Gipuzkoako Foru Aldundiak antolatzen dituen gertakizun guztiak grabatuak izango dira eta, posible den guztietan, zuzenean emango dira, beraien jarraipena eta kontrola ahalbidetzeko.

f) Kontuak ematea baliabide elektronikoak eta Gardentasuna webgunearen bidez ere egin ahal izango da, jarduera bakoitzaren jarraipena egiteko aukera ematen duten tresnak ezarri.

g) Foru kargu publikoaren arduraz soilik zehaztutako helburuak justifikatu gabe edo modu larrian betetzen ez badira, horrek bere izendapena egin zuen autoritatearen esku utziko du bere kargua.

6

SUSTAPENA, PREBENTZIOA ETA BERME SISTEMA

6.1

Sustapen eta prebentzio neurriak

6.1.1

Baloreen, printzipioen eta jokabide zein jarduera arauen sustapena.
Zuzentasunaren Prebentziorako Neurriak

a) Foru Administrazioak urteko ekintza programa baten bidez emango ditu ezagutzera baloreak, printzipioak eta jokabide zein jarrera arauak. Programa horretan tailerrak, pres-takuntza programak zein barne eta kanpo komunikazio kanpainak zehaztuko dira, baita giro etikoa garatzen laguntzeko eta Kodean zehaztutakoaren aurkako jarrerak saihesteko bestelako neurriak ere.

b) Aurreko atalean aipatutako programaren helburu nagusia da foru kargu publikoek beren funtzioak eta eginbeharrak betetzean, kudeaketa publikoaren jardunbide egokiak eta azpiegitura etikoa hobetzea.

c) Foru kargu publikoek programa horretan zehaztutako jarduera guztietan parte hartu beharko dute derrigorrez, eta kasuan kasu zehaztutako konpromiso, helburu eta erronkak lortu beharko dituzte.

6.1.2

Bikaintasun eta kudeaketa etikorako pizgarriak

- a) Etika eta kudeaketa bikaintasunagatiko sariak ezarri ahal izango ditu foru administrazioak, bai dagozkion zuzendaritza unitateetan, bai Foru Aldundiari atxikitako sektore publikoan.
- b) Foru Aldundiaren Erabaki bidez, kasuan kasu, sari horiek arautzen dituzten oinarriak onartuko dira, baita sari horien bidez pertsona ala unitate bakoitzari ematen zaizkion ordain edo aitortpenak ere.
- c) Bikaintasun etikorako sariak bereziki azpimarratuko dute jokabide jarraitu bat gainditu izana edota jarduketara jakin baten bidez, Kode honetan araututako Jokabide Arauen gutxieneko estandarrak gainditu izana.
- d) Balorazio epean zehar zuzendaritza unitate ezberdinetan eta bertan lan egiten duten langileek abian jarritako berrikuntza edo hobekuntza proiektuak sarituko dituzte kudeaketa bikaintasunaren sariak.
- e) Foru administrazioetik kanpoko aditu batek ala aditu batzuek egingo dute jardunbide egokien ebaluazioa beti, eta etika bikaintasunari dagokionez, berme organoaren iritzia eduki ahal izango du(te).

6.2

Berme organoa

- 1.- Erakundearen Etika Batzordea izango da berme organoa.

7

KONTUAK EMATEA, EBALUAZIOA ETA GARDENTASUNA

7.1

Kontuak ematea

1.- Foru Aldundiak, kontuak emateko prozesuen barne eta horretarako oro har ezartzen diren epeetan, Kode honen aplikaziorako abian jarritako sustapen eta prebentzio neurriak azalduko ditu, eta Erakundearen Etika Batzordeak osatuko duten urteko txostenerako jarduera zehatzetarako birbidaliko du; hori guztia, kasuan kasu baliabide elektronikoen bidez egin daitekeen berehalako kontu ematea eragotzi gabe.

2.- Halaber, zuzentasunaren eta kudeaketaren jardunbide egokien esparruan abian jarri diren edo abian jarri nahi diren sari deialdien berri ere emango du, halakorik badago.

7.2

Ebaluazioa

1.- Foru Aldundiak erakundearen zuzentasun politika ebaluatzeko kanpo sistema bat

adostuko du, bereziki Kode honetan jasotako neurriak ebaluatzeko.

2.- Ebaluazio prozesu hori bi urtez behin egingo dute Foru Aldundiarekin zerikusirik ez duten kanpo entitateek. Entitate horiek kaudimen profesionala, inpartzialtasuna eta eskarmentua egiaztatuko beharko dituzte horrelako ebaluazio prozesuetan.

7.3 Gardentasuna

1.- Kode hau dela eta ematen den informazio guztia informazio publiko garrantzitsutzat joko da eta Foru Aldundiaren Gardentasunaren Atarian argitaratuko da.

2.- Erakundearen Etika Batzordeak egindako gaitzespen proposamenak eta kargutik kentzeko proposamenak publikoak izango dira, hain zuzen ere kasuan kasuko Foru Arauak xedatutako baldintzetan. Hala, gardentasunaren eta datuen babesaren inguruko legediak aurreikusitako mugen salbuespenak ezarri ahal izango ditu Foru Arau horrek.

3.- Datu pertsonaletan zuzeneko eragina duen gainerako informazioa publikoa izango da, baldin eta hori hedatzeko interes publikoa nagusi bada, betiere erasandako pertsonari aldeztu aurretik entzundakia eman ondoren.

4.- Isilpeko izaera duten kontsulta edo denuntziak ez dira inola ere publikoak izango.

5.- Kode honetan jasotako obligazioen ez-betetzeak Gardentasun Atarian argitaratuko dira, baina datu pertsonalei dagokienez, pertsonaren identifikazioa eta horrek betetzen duen kargua bakarrik zehaztuko dira.

7.4 Aplikazio gida

Erakundearen Etika Batzordeak urtero osatuko du Kode honen Aplikazio Gida eta hori Gobernu Batzarrari aurkeztuko dio onar dezan. Gida horretan Jokabide Arauen irismena zehaztuko da, epe horretan zehar egindako kontsultak eta onartutako ebazpenak oinarritzat hartuta. Gida hori publikoa izango da.

7.5 Kodeko betebeharrak eta konpromisoen denbora aplikazioa

1.- Kode honetan zehaztutako betebeharrak eta konpromisoak aplikagarriak izango dira foru karguaren izendapena egiten denetik, hori kargutik kentzen den momentura arte.

2.- Betebeharrak eta konpromiso horiek, "ex ante" egoerengatik sortzen diren interes gatazketan izan ezik, ez dira aplikagarriak izango kargu publikoak Foru Aldundiarekin aldeztu aurretik edukitako hartu-emanetan, ezta foru administrazioaren zerbitzura lan egin ondoren, eta erakunde horrekin edukitako harreman organikoa amaitu ondoren sortzen diren "ex post" jardueretan ere. Kasu horietan, interes gatazken esparruan indarrean dagoen foru legeria edo araudia aplikatuko da.

3.- Edonola ere, kargu publikoen eta kargu baliokidean izendapena proposatzen dutenek, aldez aurretik hautagaien zuzentasuna ebaluatzeaz arduratu beharko dira. Izendapenerako hautagaiak beren ibilbide profesionalari edo curriculumari buruz gezurrik esan badute, daturik ezkutatu badute edo akats larriak egin badituzte, Kode honetan xedatutakoa aplikatuko da.

4.- Kode honetan xedatutako baloreak eta jokabide arauak barneratzeko asmoz, kodea indarrean dagoen lehenengo urtean, Erakundearen Etika Batzordeak gaitzespen ebazpenak bakarrik eman ahal izango ditu, hau da, ezingo du inor kargu publikotik kentzeko proposamenik egin. Hala ere, norbait kargutik kentzea eskatzen duen egoera objektiborik sortzen bada, hori ebazpenean zehaztuko da eta foru kargu publikoaren esku utziko da karguan jarraitu edo dimisioa aurkezteko erabakia. Dimisioa aurkezten badu, izendatu zuen organo eskudunak ebaluatu beharko du hori.

5.- Edonola ere, lehenengo urtean zehar jasotako gaitzespenak pilotzeagatik kontuan hartuko dira Erakundearen Etika Batzordeak egin beharreko proposamenetarako.

Gai publikoak kudeatzeko zintzotasuna beti izan da gure lurraldearen eta herriaren izaeraren parte. Globalizazioa eta lehiakortasuna hain presente dauden honetan, gure izaeraren ezaugarri diren seriotasuna, zintzotasuna eta lanarekiko ardura are gehiago sustatu behar dira.

Horretan sinesten dugulako, Gipuzkoako Foru Aldundiak Erakundearen Zuzentasun Sistema aurkezten du, horren bidez geureak ditugun etika publikoa eta eredugarritasuna bermatu eta Gipuzkoa eredugarri bat eraikitzeko asmoz.

Sistemak Jokabide eta Jardunbide Egokien Kodea hartzen du barne, eta bertan biltzen dira foru administrazioan eta foru sektore publikoan zuzenean zein zeharka jarduten duten pertsona guztiak onartu beharreko balioak, printzipioak eta jokabide arauak. Horrela, balio horiekin lan egiteko konpromisoa hartzen dugu, bai gure ardura publikoa gauzatzen dugun bitartean, bai eta Aldundiaren irudi onean eragin publikoa izan dezaketean jarduera pribatuetan ere.

Erakunde publikoko kargudunen jarduna Foru Aldundiaren irudia islatzen duen ispilua da. Horrexegatik sinatzen dituzte kargudunek ordezkarietza, zuzentasun, eredugarritasun, zintzotasun eta eskuzabaltasun printzipioak, bai eta erabakiak hartzeko objektibotasunari, profesionaltasunari, kudeaketa eraginkorrari eta bizikidetzaren zein errespetuari dagozkienak ere. Balio horiek guztiak kodean zehazten dira espresuki, jokabide arau multzo baten bidez.

Kodea ez da, ordea, aplikatzeko eskakizunik eta ondorio praktikorik gabeko printzipio formulazio soil. Aldi berean, berme organo gisa, erakundearen etika batzorde bat eratzen da, batzorde hori kodea betearazteaz arduratuko delarik. Batzordearen izaera independentea bermatuta dago, hitza eta botoa duten bost kideetatik hiru kanpokoak izango baitira (gure inguruan ohiz kanpokoak dena); esperientzia eta prestigio aitortua duten pertsonak izango dira, gainera, eta independentzia funtzionala eta erabateko autonomia izango dute, bai ofizioz jarduteko, bai eta kexa edo salaketa bati erantzunez jarduteko ere.

Sistemak ez du soilik dimentsio etikoa hartzen; bideratuta dago, halaber, herritarrentzako zerbitzuen mesedetan Aldundiaren errendimendua hobetuko duten kudeaketako praktika onak garatzera: esaterako, informazio publikoaren inguruko eskariei erantzun azkar eta eraginkorra ematen zaiela bermatzea, euskararen erabilera bereziki zaintzea, informazio publikoaren berrerabilera sustatzea, desburokratizazioa edo prozedura eta tramiteak erraztea, eta sareko lana egitea.

Aldundiak abian jarri duen egitura hau berezia eta berritzailea da zentzu askotan, Gipuzkoako idiosinkrasiara egokitu, orain arte eskura zeuden ereduak jarraitzen ez duelarik.

Ez guke autokonplazentzian erori nahi. Urrats garrantzitsua egin dugu, bere xumean. Baina zuzentasunaren aldeko borroka prozesu jarraitua da, etenik gabea: egun jakin batean abiarazten bada ere, ez du amaiera-datarik. Ez dugu etika kosmetika balitz bezala saldu nahi; etika etengabe hobetuko duen prozesu bat abiarazi nahi dugu, Aldundiaren parte garen guztion eguneroko jarduna oinarri hartuta.